FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 34726
Nom: Gerodontologia
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1206 - Grau Odontologia	Facultat de Medicina i Odontologia	5	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1206 - Grau Odontologia	Gerodontología	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

ALMERICH TORRES TERESA

ORTOLA SISCAR JOSE CARMELO

RESUM

La Gerodontología té com a objectiu el donar a conèixer als futurs professionals de l'Odontologia quines són les principals característiques de l'envelliment de l'aparell estomatognàtic així com el maneig clínic de les persones grans amb les seues diferents càrregues patològiques.

Fins fa uns anys, la majoria dels ancians eren portadors de pròtesis completes, resultat de una època on la exodòncia era el principal tractament del dolor dental, ja sigui per problemes de índole econòmic ja sigui pels pocs coneixements científics que de les diferents patologies es disposava. Les millores tant socials com econòmiques que hi ha hagut en la nostra societat durant les últimes dècades, al costat dels avenços científics en matèria de salut buco-dental, han conduït al fet que ens estiguem enfrontant a noves generacions de persones grans que conserven gran nombre de dents a la boca, dents que gràcies a tractaments anteriors han resistit a les diferents agressions de la malalties buco-dentals i que ara el pacient vol mantenir en condicions tant funcionals com el més estètiques possibles. Tot això ens obliga a continuar investigant en aquesta àrea així com formant als futurs professionals en els coneixements necessaris per fer front a aquest tipus de demanda.

A tot això, cal afegir que el pacient al qual anem a tractar els seus problemes buco-dentals, a més cada dia

té més tendència a patir malalties sistèmiques, que d'una forma o una altra influiran en la seua salut oral, ja sigui per la pròpia malaltia o bé a conseqüència de les diferents medicacions a les que se li sotmet.

Per tot això, considerem que cal ampliar al màxim aquestos coneixements, l'envelliment, de les diferents patologies sistèmiques i de les diferents malalties buco-dentals en el pacient ancià, per així en el futur poder garantir una millor qualitat assistencial a aquest col·lectiu cada vegada més gran i millor qualitat de vida als anys, ja que de continuar així les tendències demogràfiques, suposaran a curt terme més del 25% de la població espanyola.

Es recorda a l'estudiantat la gran importància de fer les enquestes d'avaluació de tot el professorat d'aquesta assignatura.

ortància de fer les enquestes d'avaluació de tot el professorat d'aquesta assignatura.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

1206 - Grau Odontologia

Obligació d'haver superat prèviament l'assignatura	34714 - Medicina bucal 34715 - Cirurgia bucal 34717 - Pròtesi dental II 34719 - Patologia dental, odontologia conservadora i endodòncia II 34723 - Periodòncia

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana que en arribar a aquesta assignatura, l'alumne tingui coneixements de disciplines bàsiques com: Patologia i Terapèutica Dental, Medicina Oral, Pròtesi Fixa, Removible i Mixta, Periodoncia, Cirurgia Oral i Farmacologia.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1206 - Grau Odontologia

Adquirir experiència clínica sota la supervisió adequada.

Aplicar tècniques d'anestèsia locoregional.

Comprendre i reconèixer els aspectes socials i psicològics rellevants en el tractament de pacients.

Comprendre la importància de desenvolupar una pràctica professional amb respecte a l'autonomia del pacient, a les seues creences i cultura.

Comprendre la importància de mantenir i d'utilitzar els registres amb informació del pacient per a la seua anàlisi posterior, preservant la confidencialitat de les dades.

Conèixer i aplicar el tractament bàsic de la patologia bucodental més habitual en pacients de totes les edats. Els procediments terapèutics s'hauran de basar en el concepte d'invasió mínima i en un enfocament

global i integrat del tractament bucodental.

Conèixer i identificar els problemes psicològics i físics derivats de la violència de gènere per capacitar els estudiants en la prevenció, la detecció precoç, l'assistència i la rehabilitació de les víctimes d'aquesta forma de violència.

Determinar i identificar els requisits estètics del pacient i de les possibilitats de satisfer les seues inquietuds.

Diagnosticar, planificar i realitzar, amb caràcter general, un tractament multidisciplinària, seqüencial i integrat de complexitat limitada en pacients de totes les edats i condicions i en pacients amb necessitats especials (diabètics, hipertensos, oncològics, transplantats, immunodeprimits, anticoagulats, entre d'altres) o discapacitats. Específicament, el dentista ha de ser competent en l'establiment d'un diagnòstic, d'un pronòstic i el desenvolupament d'una planificació terapèutica adequada.

Dissenyar, preparar les dents, prescriure, registrar, realitzar proves clíniques i col·locar i posar en servei restauracions indirectes: incrustacions, caretes o fronts laminats estètics i corones unitàries.

Establir el diagnòstic, el pronòstic i la planificació terapèutica adequada en totes les àrees clíniques de l'odontologia, sent competent en el diagnòstic, el pronòstic i l'elaboració del pla de tractament odontològic del pacient que requerisca cures especials, inclosos els pacients mèdicament compromesos (com ara diabètics, hipertensos, immunodeprimits, anticoagulats, entre d'altres) i pacients amb discapacitat.

Fer i interpretar radiografies i altres procediments basats en la imatge, rellevants en la pràctica odontològica.

Identificar, valorar i atendre emergències i urgències mèdiques que es puguen presentar durant la pràctica clínica odontològica i aplicar tècniques de reanimació cardiopulmonar.

Identificar i atendre qualsevol urgència odontològica.

Manejar infeccions agudes, incloent la prescripció farmacològica i els aspectes quirúrgics senzills.

Obtenir i elaborar una història clínica que continga tota la informació rellevant.

Per a l'establiment d'un adequat tractament el dentista ha de ser competent en:...

Plantejar i proposar les mesures preventives adequades a cada situació clínica.

Preparar i aïllar el camp operatori.

Prescripció apropiada de fàrmacs, coneixent-ne les contraindicacions, les interaccions, els efectes sistèmics i les repercussions sobre altres òrgans.

Realitzar models diagnòstics, muntar-los i prendre registres interoclusals.

Realitzar procediments estètics convencionals des d'una perspectiva multidisciplinària.

Realitzar procediments quirúrgics senzills: extracció de dents temporals.

Realitzar tractament mèdic de les malalties comunes dels teixits tous bucals.

Realitzar tractaments endodòncics i aplicar procediments per preservar la vitalitat pulpar.

Saber identificar les inquietuds i les expectatives del pacient, així com comunicar-se de forma efectiva i clara, tant de forma oral com escrita, amb els pacients, els familiars, els mitjans de comunicació i altres professionals.

Tenir capacitat per elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada, sent competent en el reconeixement de les situacions que requerisquen una atenció odontològica urgent.

Tractar, tant farmacològicament com quirúrgicament, els processos inflamatoris dels teixits periodontals i/o periimplantaris incloses les tècniques d'instrumentació periodontal supragingival i subgingival.

Tractar l'edentulisme, tant parcial com total, inclosos el disseny biològic (característiques específiques de disseny), preparació dentària, obtenció de registres, proves clíniques i adaptació als pacients de pròtesis amovibles parcial i completa, ponts senzills dentosuportats i pròtesi senzilla sobre implants, tant amovibles com fixes, inclosa la col·locació i la posada en servei.

Tractar operatòriament els processos destructius i les lesions traumàtiques dentoalveolars.

Tractar traumatismes dentoalveolars en denticions temporal i permanent.

Valorar i tractar el pacient amb càries altra patologia dentària i ser capaç d'utilitzar tots els materials encaminats a restaurar la forma, la funció i l'estètica del dent en pacients de totes les edats.

Valorar les funcions motora i sensorial de la boca, dels maxil·lars i annexos.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La Gerodontología en el marc de l'Odontologia del tercer mil·lenni. Canvis epidemiològics en la població. Les noves tendències demogràfiques, la seua influència social, econòmica i demogràfica.

2. La salut bucodental de les persones majors. Estudis epidemiològics i principals índexs de salut bucodental empleats en persones d'edat avançada.

3. Teories de l'envelliment Canvis i bases biològiques de l'envelliment. Fisiologia de l'envelliment. Canvis en cadascun dels òrgans i sistemes de l'economia.

4. Envelliment de l'àrea bucodental. Principals canvis en les dents, les mucoses, el periodonci i les glàndules salivals. Canvis en el teixit cutani, muscular, ossi, òrgans dels sentits i en la ATM. Envelliment oral fisiològic i patològic.

5. Comunicació amb el pacient d'edat avançada Psicologia de la tercera edat. Les funcions intel·lectuals. Canvis en la personalitat i capacitat d'adaptació. La memòria i l'aprenentatge.

6. Farmacologia en l'ancià. El consum de fàrmacs en les persones majors. Canvis cinètics i dinàmics. Efectes indesitjables de la medicació en relació a la salut oral. La prescripció per a pacients majors

7. La nutrició en l'ancià. Requeriments nutricionals. Relació entre salut oral i nutrició. Aspectes psicològics, socials i de salut pública.

8. Patologia mèdica en l'ancià Aspectes genèrics de e les patologies en l'ancià. Principals patologies per sistemes. Psiquiatria geriàtrica. Principals síndromes orgàniques en l'ancià. Demències. Classificació de les demències. El tractament dental en el pacient amb demència.

9. El diagnòstic en Gerodontología La història clínica. L'entorn soci-sanitari i familiar. Les necessitats subjectives (sentides) i objectives. Presa de decisions.

10. La prevenció en Gerodontología Ensenyament d'higiene oral en les persones d'edat avançada: personalització de les tècniques en funció de les limitacions. L'ús de fluorurs i quimioteràpics. Higiene i conservació de les pròtesis. Detecció precoç de les lesions de mucosa oral.

11. Càries en l'ancià. Desenvolupament de la lesió de càries. Càries activa, inactives, remineralitzades i recurrents. La càries radicular: formes clíniques i diagnòstic. Tractament de les càries en l'ancià. Materials restauradors per a càries coronals i radiculars: recomanacions.

12. La malaltia pulpar en el pacient ancià. Tractament de conductes en persones d'edat avançada: consideracions generals.

13. La malaltia periodontal en el pacient d'edat avançada. Història natural de la malaltia. El tractament i manteniment periodontal en el pacient d'edat avançada. Pronòstic.

14. Patologia de la mucosa oral en l'ancià. Patologia associada a l'ús de pròtesis amovibles. Altres lesions traumàtiques.Principals lesions benignes, premalignes i malignes. Patologia infecciosa. Malalties pròpies de la llengua.

15. Saliva i patologia de les glàndules salivals. Alteracions del flux salival. La xerostomia: la seua etiopatogènia, clínica, diagnòstic i tractament. Patologia de la *ATM en l'ancià.

16. Principis de restauració protètica en els ancians. El pacient desdentat total: la seua problemàtica. Tractament del desdentat parcial: les pròtesis parcials amovibles i les seues diferents alternatives. Indicacions i contraindicacions. Pròtesis mixtes. Pròtesis fixes: indicacions i contraindicacions. Manteniment i cures de les pròtesis.

17. Implants osteointegrats. L'osteointegració en el pacient major. Pròtesis unitària, parcials i completes implantosoportades. Pròtesis amovibles implantoretingudes i implantosoportades. Pròtesis amovibles implantoretingudes i mucosoportaes. Importància del disseny i el manteniment.

18. Assistència odontològica a pacients geriàtrics funcionalment dependents. El pacient institucionalitzat. L'assistència sanitària en el pacient fràgil. Enfocament interdisciplinari dels pacients amb deterioració psicològica avançada: els diferents graus de demències i les seues implicacions en la salut boc-dental. Pacients oncològics, immunodeprimits, pacients hospitalitzats i pacients terminals. Cures pal·liatives odontològiques.

19. Seminari 1.- Detecció del risc de càries en el pacient major. Enfocament clínic del pacient ancià amb alt risc de càries. Identificació del risc de càries. Xerostomia: diagnòstic. Proves bacteriològiques salivals.

20. Seminari 2.- Importància del manteniment de les pròtesis amovibles. Les pròtesis amovibles com a reservori bacteriològic. Higiene, control i desinfecció de les pròtesis amovibles. La seua influència en l'aparició de lesions dels teixits durs i blans.

21. Seminari 3.- El pacient ancià anticoagulat i antiagregat plaquetari. Maneig clínic i protocols assistencials.

22. Seminari 4.- Fisiopatologia del metabolisme fosfo-càlcic i remodelació òssia. El maneig del pacient ancià sotmés a tractaments amb medicaments antirresortius per a l'osteoporosi.

23. PRÀCTIQUES

L'alumne es familiaritzarà amb el maneig i tractament en pacients ancians d'edat superior als 65 anys. Exploració oral, diagnòstic i tractament de diferents malalties orals, tant de teixits durs com blans. A més, s'insistirà en l'adequada comunicació amb els pacients ancians, adaptant-se a les necessitats que presenten. En el tractament integral de l'ancià, l'alumne haurà d'aplicar tots aquells coneixements adquirits en diferents assignatures cursades i superades, des de les mesures d'higiene, detartratges, raspats i allisats radiculars, obturacions, endodòncies, extraccions dentals, confecció de pròtesis tant amovibles en les seues diferents variants com fixes. Diagnosticar aquells pacients de risc elevat de càries i dissenyar protocols preventius personalitzats en funció de les necessitats i limitacions individuals de cada cas. Diagnòstic de lesions de parts blanes i el seu tractament. Administrar tractaments farmacològics necessaris (maneig de la teràpia antibiòtica, analgèsia, etc¿). Es tindrà una especial atenció d'aquells pacients amb polimedicació, per la qual cosa l'alumne haurà de conéixer les possibles interaccions medicamentoses abans de prescriure qualsevol tractament.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	27,00
Pràctiques odontològiques	45,00

Pràctiques a l'aula	18,00
Total hores	**90,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	50,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	**60,00**

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent d'aquesta assignatura de Gerodontologia, es basa en la classe magistral on el professor exposa els continguts temàtics amb l'ajuda de mitjans audiovisuals.

Els alumnes col·laboren amb preguntes durant el desenvolupament de les exposicions, intentant sempre entrar en una dinàmica participativa.

S'incorporarà la perspectiva de gènere, el respecte a la diversitat i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a la docència, sempre que siga possible

possible

AVALUACIÓ

Avaluació de la part teòrica: 60% de la nota final. Avaluació de la part pràctica: 40% de la nota final.

Per a l'avaluació de la part teòrica es recorrerà a dos proves escrites: un examen de preguntes tipus test que suposarà el 60% de la nota teòrica i una altra prova de resolució de dos casos clínics que l'alumne haurà de ser capaç d'exposar el pla de tractament per escrit en l'espai disponible i d'una forma el més clara i concisa possible, demostrar que domina la pregunta que se li realitza, que suposarà l'altre 40% de l'examen teòric. Els casos clínics podran anar acompanyats d'imatges de suport. La suma d'estes dos avaluacions teòriques, suposarà el 60% de la nota final.

La valoració de classes pràctiques obligatòries juntament amb les pràctiques complementàries voluntàries, suposaran el 40% de la nota final. Cada professor de pràctiques valorarà a l'estudiant segons la seua actitud amb els pacients, amb els seus companys d'equip de treball, les seues habilitats tant manuals com deductives per a la resolució dels tractaments. La nota serà sobre un màxim de 10 punts i un mínim de 0.

L'assistència a les activitats pràctiques és obligatòria. Es considera que l'estudiant complix amb este requisit si ha assistit a un mínim del 80% d'estes activitats i ha justificat adequadament la impossibilitat d'assistir a les sessions restants per concurrència d'una causa de força major.

El no superar el 50% d'una de les dos parts (ja siga la teòrica o la pràctica), conduirà al fet que no es puga fer la mitjana, suspenent la prova. La part que haja superat, se li conservarà la nota per a la segona convocatòria (de juliol).

Finalment, es recorda als estudiants la importància de realitzar les enquestes d'avaluació a tot el professorat de les assignatures de grau.

És requisit per a accedir a l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura, que l'estudiant hagi cursat amb aprofitament la totalitat de les seves pràctiques.

ura, que l'estudiant hagi cursat amb aprofitament la totalitat de les seves pràctiques.p>

BIBLIOGRAFIA

- **BÀSIQUES**
  - GERODONTOLOGÍA CLINICA 2ª Edi. Editado por la Sociedad Española de Gerodontología.2023
  - TEXTBOOK OF GERIATRIC DENTISTRY. Ed. Munksgaard.Copenhagen
  - Oral Healthcare and The Frail Elder. Ed. Wiley-Blackwell. Vancouver. Canada
  - RECURSOS e-Salut:
  - - ClinicalKey Student Medicina, Odontologia y Enfermería [https://uv-es.libguides.com/RecursosSalut]
  - - Acces Medicina [https://uv-es.libguides.com/Access_Medicina]
  - - Médica Panamericana [https://uv-es.libguides.com/Medica_Panamericana]

COMPLEMENTÀRIES

- Prosthodontics for the Elderly. Diagnosis and Treatment. Ed. Quintessence
- GERODONTOLOGY. The journal of dental Geriatrics. Ed. Gerodontology Association. John Wiley & Sons Ltd